

Protokoll fört vid pleniföredragning

Näringsavdelningen

Fiskeribyran, N3

Närvarande

KS - CG - MP - TA - MN - WV

Frånvarande

NF

Justerat

Omedelbart

Ordförande

Lantråd

Katrin Sjögren

Föredragande

Vicelantråd

Camilla Gunell

Protokollförare

Byråchef

Jenny Eklund-Melander

.....

.....

.....

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 3

Kompletterande yttrande om regeringens proposition till riksdagen om förslag till lagar om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik och om ändring av lagen om ett påföljdssystem.

ÅLR 2016/2421

139 N3

Beslöts att till jord- och skogsbruksutskottet översända yttrande enligt **bilaga 1, N316P03**.

Finlands riksdag
Jord- och skogsbruksutskottet

00102 RIKSDAGEN

Hänvisning
Er begäran om yttrande

Kontaktperson
Jenny Eklund-Melander, Tom Karlsson

Ärende
**KOMPLETTERANDE YTTRANDE ANGÅENDE
REGERINGENS PROPOSITION RP 103/2016 rd**

Med anledning av den fortsatta behandlingen av regeringens proposition rörande förslag till lagar om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik och om ändring av lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (RP103/2016rd) önskar landskapsregeringen lämna följande kompletterande yttrande.

EU:s ministerråd fastställer varje år genom en förordning medlemsländernas fiskemöjligheter för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd. Detta görs genom att man beslutar om en största mängd som tillåts fiskas av ett aktuellt bestånd och sedan tilldelas medlemsländerna kvoter av respektive bestånd enligt en konstant fördelningsnyckel. Finland, inklusive Åland, tilldelas årligen kvoter för arterna strömming, vassbuk, lax och torsk. Detta utgör således hela Finlands fiskemöjligheter av de kvoterade arterna under ifrågavarande år.

I EU:s regelverk för den gemensamma fiskeripolitiken, (EU) nr 1380/2013 artikel 21 framgår att medlemsstaten, för förvaltning av fisket efter de kvoterade arterna, får införa ett system med överlåtbara fiske-nyttjanderätter.

I den proposition som nu behandlas av riksdagen föreslås att det i riket införs ett system med överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter. Enligt propositionen fördelas de fiskekvoter som genom rådets förordning fastställs för Finland, inklusive Åland, för arterna strömming, vassbuk och lax i Östersjön.

Landskapsregeringen har den 2.6.2016 lämnat ett utlåtande till jord- och skogsbruksministeriet rörande propositionen. I utlåtandet framförde landskapsregeringen att införandet av ett sådant system i riket fordrar en överenskommelse mellan landskapsregeringen och ansvariga riksmyn-

digheter om hur landets fiskekvoter ska fördelas mellan landskapet och riket.

Grundlagsutskottet gav sitt betänkande den 27.10.2016 och konstaterade att förslaget är av betydelse för Ålands självstyrelse. Vidare konstaterade utskottet att det i propositionsmotiven sägs att beslut om fördelning av fiskekvoter ska fattas i enlighet med 59 b § 2 mom. självstyrelselagen. Utskottet anser således att förslagets beslutsförfarande enligt den tolkningen står i samklang med självstyrelselagen för Åland. För klarhets skull kräver utskottet dock att ordalydelsen i bestämmelsen preciseras så att det framgår hur beslutsförfarandet förhåller sig till självstyrelselagen. Justitieministeriet har den 22.9.2016 lämnat ett förslag till bestämmelse där det i lagförslagets 3 kap. 12 § 2 mom. uttryckligen hänvisas till självstyrelselagen och föreskrivs att landskapet Ålands andelar av Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax fastställs enligt det förfarande som föreskrivs i 59 b § 2 mom. självstyrelselagen och överförs till Ålands landskapsregering för att förvaltas av den. Utskottet menar att bestämmelsen t ex kan preciseras enligt justitieministeriets förslag.

Beträffande åtgärder som vidtas till följd av Europeiska unionens beslut ska, i enlighet 59 b § 2 mom. 1 meningens självstyrelselagen, landskapsmyndigheterna och riksmyndigheterna samråda om de ärenden de kommer att vidta är beroende av varandra. I sitt utlåtande, liksom vid hörandena i riksdagen samt i yttrandet till riksdagen har landskapsregeringen påtalat att fördelningen av landets fiskekvoter bör ske genom förhandlingar mellan landskapet och riket som i det sammanhanget är att betrakta som jämbördiga parter.

Justitieministeriet och jord- och skogsbruksministeriet har ansett att självstyrelselagens 59 b § 2 mom. 2 och 3 meningarna skulle vara tillämpliga i det nu aktuella fallet. Landskapsregeringen delar inte den juridiska tolkningen utan anser att 59 b § 2 mom. 1 meningens självstyrelselagen ska tillämpas. Av detaljmotiveringarna till självstyrelselagen framgår detta tydligt (se Bilaga). Självstyrelselagens 59 b § 2 mom. 2 och 3 meningarna ska tillämpas enbart då det *enligt EU-rätten* är möjligt att besluta om endast en förvaltningsåtgärd i syfte att verkställa ett beslut som i landskapet enligt självstyrelselagen ankommer på landskapet och i övriga delar av landet på en riksmyndighet.

I det nu aktuella fallet ställer EU-rätten inte något krav på att endast en åtgärd ska vidtas i medlemsstaten och därför är 59 b § 2 mom. 2 och 3 meningarna självstyrelselagen inte tillämpliga. Det finns ingen tvingande EU-rättslig bestämmelse som säger att fiskekvoterna måste delas mellan landskapet och riket. Inte heller finns det någon tvingande EU-rättslig bestämmelse som kräver ett system med överlåtbara nyttjanderätter eller som kräver att samma system måste tillämpas i hela medlemsstaten. Av den anledningen saknas juridisk grund för riket att genom rikslagstiftning ensidigt fastslå *vilka* fiskekvoter som ska fördelas eller *hur* dessa ska fördelas mellan riket och landskapet.

Landskapsregeringen konstaterar att riksmyndigheternas tolkning medför orimliga konsekvenser då rikets myndigheter ensidigt skulle kunna besluta om fördelningen av sådana kvoter som tillfaller landskapet och riket gemensamt, eftersom resurserna är begränsade och båda parter strävar efter så stora andelar som möjligt.

Följande två exempel visar skillnaden mellan när självstyrelselagens 59 b § 2 mom. 1 meningen ska tillämpas respektive när 59 b § 2 mom. 2 och 3 meningarna ska tillämpas:

Självstyrelselagens 59 b § 2 mom. meningarna 2 och 3 tillämpas vid utformning och genomförande av det operativa programmet inom ramen för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden. Av artikel 17 i förordningen framgår att varje medlemsstat ska utarbeta ett samlat operativt program för genomförande av de unionsprioriteringar som ska medfinansieras genom Europeiska havs- och fiskerifonden. I det fallet möjliggör EU-rätten endast ett program i varje medlemsstat. Trots att landskapsregeringen har behörighet inom de områden som programmet berör är det således inte möjligt att inom landskapet utarbeta ett eget åländskt program. På Åland gäller således Finlands operativa program för Europeiska havs- och fiskerifonden för 2014-2020 men landskapsregeringen utformar sakinnehållet till den del det gäller Åland.

Däremot tillämpas 59 b § 2 mom. 1 meningen självstyrelselagen vid fördelningen mellan landskapet och riket av Finlands andel av EU-medlen från Europeiska havs- och fiskerifonden. Fördelningen av dessa medel har således skett genom förhandlingar mellan riket och landskapet. Denna fördelning är någonting som EU lämnar till medlemsstaten att genomföra, varför 1 meningen är tillämplig. Fördelningen av EU-medel mellan landskapet och riket är helt jämförbar med den nu aktuella frågan om fördelningen av fiskekvoter mellan landskapet och riket.

Det är landskapsregeringens fasta ståndpunkt att riket inte ensidigt genom lagstiftning kan fastslå huruvida fiskekvoterna ska fördelas mellan landskapet och riket, eller vilka arter fördelningen ska gälla. Därför borde de specifika arterna inte nämnas i lagtexten. Om lagförslaget skulle antas i enlighet med nuvarande förslag innebär det att den åländska självstyrelsen urholkas. Landskapsregeringen kommer att uppmärksamma Republikens President på de juridiska problem som lagstiftningen innehåller i förhållande till självstyrelselagen.

Landskapsregeringen föreslår följande formulering av 3 kap. 12 § 2 mom. ”Fördelningen av Finlands fiskekvoter mellan riket och landskapet fastslås genom förhandlingar i enlighet med 59 b § självstyrelselagen för Åland”.

L a n t r å d

Katrin Sjögren

Vicelantråd

Camilla Gunell

FÖR KÄNNEDOM

Statsminister Juha Sipilä
Riksdagsledamot Mats Löfström
Ålandsminister Anne Berner
Justitieministeriet
Jord- och skogsbruksministeriet

BILAGA

Bilaga

Av detaljmotiveringen till 59 b § 2 mom. framgår:

I 2 mom. finns bestämmelser om behörighetsfördelningen i vissa specialfall. Enligt första meningen skall landskapsmyndigheterna och riksmyndigheterna samråda, om de åtgärder de kommer att vidta är beroende av varandra. Bestämmelsen avser situationer där behörigheten att genomföra gemenskapsrätten i landskapet ankommer på landskapet och i övriga delar av landet på riket, men där landskapets och rikets åtgärder för genomförandet måste anpassas till varandra. I dessa fall ställer gemenskapsrätten inte några hinder för att genomförandet sker separat å ena sidan i landskapet Åland och å andra sidan i övriga delar av Finland, förutsatt att verkställighetsåtgärderna anpassas till varandra på ett riktigt sätt. I dessa fall skall landskaps- och riksmyndigheterna enligt förslaget samråda och med hjälp av ömsesidiga kontakter försäkra sig om att åtgärderna går att anpassa till varandra. Om Finland t ex genom ett beslut på EU-nivå har tilldelats någon gemensam kvot och så väl riksmyndigheterna som landskapsmyndigheterna skall fatta beslut om utnyttjande av kvoten eller ska följa hur den fylls, skall myndigheterna i samråd se till att den gemensamma kvoten inte överskrids.

Bestämmelserna i andra, tredje och fjärde meningen i momentet hänför sig till situationer där det enligt gemenskapsrätten är möjligt att i medlemsstaten besluta om endast en förvaltningsåtgärd i syfte att verkställa ett sådant beslut vars verkställighet i landskapet enligt självstyrelselagen skulle ankomma på landskapet och i övriga delar av landet på en riksmyndighet. Enligt andra meningen i momentet ska riksmyndigheten ha beslutanderätt i ett sådant förvaltningsärende. I ett sådant fall skall man således avvika från huvudregeln i 1 mom., enligt vilken behörighetsfördelningen i självstyrelselagen skall iakttas, eftersom det till följd av gemenskapsrätten inte vore möjligt att följa denna behörighetsfördelning.